

Op weg naar de wijsheid
is de eerste **stap** stilte;
de tweede luisteren;
de derde onthouden;
de vierde oefenen;
de vijfde onderwijzen aan anderen.
S. Ibn Gabirol

Dialogeren als meesterschap

Onderwijzen en opvoeden betekenen respectvol op weg gaan met leerlingen én met elkaar als onderwijzers. Het is samen de dialoog met leerlingen aangaan, naar hen luisteren: wie willen ze worden, wat bezielt deze leerling, welke zin en inhoud wil hij geven aan zijn leven? Van waaruit leeft deze leerling? Elke onderwijzer mag zijn meesterschap hierin tonen. Het gaat erom de leerling te vormen tot wie hij ten diepste wil en kan worden. Dit meesterschap is al lang geen éénmanszaak meer. In de leraarskamer ontmoeten 'meesters' elkaar, ook daar is plaats en tijd om te luisteren naar elkaars verhaal en tot dialoog te komen. Dialogeren is aandacht geven aan de ander vanuit een gelijkwaardigheid als mens. De grammatica van de dialoog is aandachtig luisteren, spreken en samen zoeken naar het essentiële voor de leerling. Vaak is dit bijzonder moeilijk. Als onderwijzers heeft elk zijn referentiekader. Het is dikwijls anders dan het denkkader van de leerling of van de collega. Soms verloopt hierdoor de dialoog moeizaam. Moeten onderwijzers dan hun referentiekader opzij zetten? Zeker niet. Het komt er op aan eerst ten diepste te luisteren naar de ander, taal af te stemmen, leerlingen woorden aan te reiken, te kijken naar het handelen van de leerling, stilte te respecteren, af te toetsen aan ervaringen van collega's en als onderwijzers jezelf te blijven om zo samen tot nieuwe perspectieven te komen. Komen tot diepere dialoog vraagt om verdieping én oefening. **Het vraagt moed om telkens weer in de schoenen van de ander te gaan staan.** Toch is het meer dan de moeite waard, het maakt ons meesterschap sterker én ook als onderwijzers worden we er een ander, rijker mens én collega door.

Nu de herfst
de dagen binnenkruipt
en de nevel woont op het veld,

nu de avond
zich vroeger spreidt in de boomgaard
en de nacht zich verdiept boven het dak:

leer ons eerbied voor de stilte,
geef ons achting voor de duisternis,
neem onze schuwheid weg voor de eenzaamheid.

Want alles wat gebeurt
- de gang van de seizoenen,
de reis door de dagen,
het krimpen van het jaar –
in alles ligt het geheim van de weg,
de weg die wij gaan door de jaren,
de gang die ons voert tot de dood,
het geheim van het licht in de dingen,
de adem van engelen in de nacht.

Doe ons open voor dieper dan wij,
leer ons horen en zien met de ziel,
nader ons in het holst van de nacht,
geef ons vleugels in het licht.

Catharina Visser

Dia-loog. Woord en wederwoord. Tussen twee of meer. In familiekring, in de klas, de leraarskamer, in het professioneel lerend netwerk, in het parlement, op een congres ... Overal waar mensen samenkomen, leren ze elkaar beter kennen of willen ze samen iets ondernemen. Een echt gesprek vraagt al je aandacht om een ander onbevooroordeeld te beluisteren en te begrijpen. Je hebt discipline nodig om je beurt af te wachten en je gesprekspartner(s) te laten uitspreken. Je moet ook je eigen gedachten en gevoelens kunnen filteren en ordenen voor je ze uitspreekt. Vaak zijn bijkomende vragen nodig, rustpauzes of stiltes. Een echt gesprek vooronderstelt belangstelling en respect, inlevingsvermogen en waardering. Soms heb je veel gemeen met de ander. Een andere keer helemaal niet. Zijn denk- en leefwereld kan mijlenver van je afstaan. Elk gesprek is een uitnodiging om bruggen te slaan, naar 'die vreemde ander'. Echt in dialoog treden is netwerken vanuit het hart. Dan worden banden gesmeed. In iemand z'n schoenen gaan staan leidt tot wederzijdse verrijking. **Stap je mee?**

God leeft
waar mensen omzien
naar elkaar.

Jarenlang hing het op vele plaatsen:
"God ziet u, hier vloekt men niet".

Zou Hij vandaag
ons nog bezien
vanuit dat al of niet vloeken?

Neen, God heeft een andere keuze gemaakt.
Hij wil niet van bovenuit neerkijken,
maar tussen de mensen zelf aanwezig zijn.

Daarvoor heeft Hij zijn Zoon gezonden
om te leven tussen de mensen
en hen in kleine en grote dingen
te laten zien en voelen
waar Hij van droomt.

En zo kwamen zijn woorden van:
zalig als je een beetje nederig bent;
zalig als je verdriet hebt als iets fout loopt;
zalig als je steeds het goede in de andere wilt zien;
zalig als je het eerlijk wilt laten gebeuren;
zalig als je kunt zeggen 'spons erover';
en opnieuw zalig
als je recht in je schoenen staat;
zalig als je vrede brengt tussen mensen.

God vindt het zalig
als mensen zo naar elkaar omzien.
Daar voelt Hij dat Hij mag leven.

Antoon Vandeputte

Volgens René Descartes, een Franse filosoof, heeft een mens drie vermogens om kennis te vergaren. De zintuigelijke waarmee we ervaren: we zien en voelen, horen, ruiken en proeven. Ons voorstellingsvermogen waarmee we ons een beeld kunnen vormen van een situatie, plek of tijd die er (nog) niet zijn. Ten slotte ons denkvermogen. Verbeeldingskracht schept ruimte. Je maakt associaties en je ontdekt nieuwe dingen en samenhangen. Dank zij onze creativiteit kunnen we ze in woorden, lijnen, kleuren, klanken, vormen ... gieten die anderen aantrekken – door hun schoonheid –, die hen bevestigen of shockeren. De gekende fysicus Albert Einstein zei: "Met logica kom je van A naar B, met verbeelding kom je overal." Laten we dus met zijn allen bij onszelf en bij onze leerlingen nieuwsgierigheid aanwakken, verbeeldingskracht stimuleren en creativiteit aanmoedigen. Laten we nu en dan uit de pas gaan, nieuwe paden bewandelen, het onverwachte toelaten en toejuichen, en onvermoede perspectieven opzoeken. Laten we dansen met ons hart en onze voeten zullen volgen. **Stap je mee?**